Mål C-222/19

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

8 mars 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sąd Rejonowy w Opatowie

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

4 februari 2019

Klagande:

BW Sp. z o.o. w B.

Motpart:

DR

Saken i det nationella målet

I förfarandet vid den hänskjutande domstolen avseende utfärdande av ett betalningsföreläggande har klaganden, det vill säga BW Sp. z o.o. w B., nedan kallad BW, yrkat att motparten, låntagaren DR, som är en konsument, ska betala en fordran på grundval av en blankoväxel som konsumenten ställt ut som säkerhet för ett kreditavtal.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av artikel 3.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal och av de unionsrättsliga principer som rör konsumentskyddet och balansen mellan de avtalsslutande parterna vad beträffar det i den nationella rätten gällande rättsinstitutet ”maximibelopp för andra kreditkostnader än ränta” och den matematiska formel som används för att beräkna dessa avtalsenliga kostnader.

ARBETSDOKUMENT

Tolkningsfråga

Ska bestämmelserna i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169), särskilt artikel 3.1 i detta direktiv, och de unionsrättsliga principer som rör konsumentskyddet och balansen mellan de avtalsslutande parterna tolkas på så sätt att de anförda bestämmelserna och principerna utgör hinder för införande i den nationella rättsordningen av rättsinstitutet ”maximibelopp för andra kreditkostnader än ränta” och för den matematiska formel som används för att beräkna dessa kostnader enligt artikel 5 led 6a jämförd med artikel 36a i Ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2018.993, konsoliderad version) (konsumentkreditlagen av den 12 maj 2011), enligt vilken även kostnaderna för näringsidkarens ekonomiska verksamhet ska räknas in i de kostnader i samband med kreditavtal som konsumenten ska betala (den sammanlagda kreditkostnaden)?

Anförda gemenskapsbestämmelser

Rådets direktiv 93/13 av 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, trettonde skälet och artikel 3.1

Anförda nationella bestämmelser

Ustawa o kredycie konsumenckim av den 12 maj 2011 (Dz. U. 2018.993, konsoliderad version, nedan kallad konsumentkreditlagen) [med följande definitioner och formler]:

Artikel 5 led 6 i konsumentkreditlagen – den sammanlagda kreditkostnaden – alla de kostnader som konsumenten är skyldig att betala i samband med kreditavtalet, och särskilt följande:

a) ränta, avgifter, provision, skatter och vinstmarginaler som kreditgivaren känner till, och

b) kostnader för extra tjänster, i synnerhet försäkringar, om sådana kostnader är obligatoriska för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de marknadsförda villkoren, med undantag för notariatsavgifter som påförs konsumenten.

Artikel 5 led 6a i konsumentkreditlagen – andra kreditkostnader än ränta – alla kostnader som konsumenten ska betala i samband med konsumentkreditavtalet exklusive ränta.

Artikel 5 led 7 i konsumentkreditlagen – sammanlagt kreditbelopp – det högsta belopp av penningmedlen exklusive krediterade kreditkostnader som kreditgivaren ställer till konsumentens förfogande enligt ett kreditavtal, och när det gäller avtal där det inte anges något högsta belopp, summan av alla

ARBETSDOKUMENT

penningmedel exklusive krediterade kreditkostnader som kreditgivaren ställer till långivarens förfogande enligt kreditavtalet.

Artikel 5 led 8 i konsumentkreditlagen – det sammanlagda belopp som konsumenten ska betala – summan av de sammanlagda kreditkostnaderna och det sammanlagda kreditbeloppet.

Artikel 36a

1) Maximibeloppet för andra kreditkostnader än ränta beräknas enligt följande formel:

$$MPKK \geq (K \times 25\ \%) + (K \times n/R \times 30\ \%)$$

varvid de olika symbolerna har följande betydelse:

MPKK – maximibeloppet för andra kreditkostnader än ränta.

K – det sammanlagda kreditbeloppet.

n – återbetalningsfristen uttryckt i dagar,

R – antal dagar under året.

2. Andra kreditkostnader än ränta får under lånets löptid inte vara högre än det sammanlagda kreditbeloppet.

3. Andra kreditkostnader än ränta som härrör från ett konsumentkreditavtal får inte uttas till den del de överstiger maximibeloppet för andra kreditkostnader än ränta, beräknat på det sätt som anges i stycke 1, eller det sammanlagda kreditbeloppet.

Kodeks cywilny (Polens civillag) av den 23 april 1964, (Dz. U. 2018.1025, konsoliderad version) (nedan kallad k.c.)

Artikel 359 k.c. – Kapitalränta

1 § Ränta på ett penningbelopp får utgå endast om detta framgår av en rättshandling, av lag, av ett domstolsbeslut eller av en annan behörig myndighets beslut.

2 § Om räntan inte anges på annat sätt ska lagstadgad ränta motsvarande Narodowy Bank Polskis (den polska nationalbankens) referensränta plus 3,5 procentenheter utgå.

2^1 § Den högsta räntesatsen som har bestämts genom en rättshandling får på årsbasis inte överstiga den dubbla lagstadgade räntesatsen (den högsta räntesatsen).

ARBETSDOKUMENT

2^2 § Om den räntesats som har bestämts genom en rättshandling överstiger den högsta räntesatsen ska bara den högsta räntesatsen utgå.

2^3 § Bestämmelserna om den högsta räntesatsen får inte begränsas eller uteslutas genom avtal, även om utländsk lag har valts. I detta fall gäller lagbestämmelserna.

Artikel 481 k.c. – Ränta på grund av dröjsmål med betalning

1 § Om en gäldenär betalar en penningskuld för sent, får borgenären kräva dröjsmålsränta, även om borgenären inte lidit någon skada och förseningen uppstått på grund av omständigheter över vilka gäldenären inte kunnat råda.

2 § Om dröjsmålsräntan inte var angiven, utgår lagstadgad ränta motsvarande den polska nationalbankens referensränta plus 5,5 procentenheter. Om emellertid en högre ränta ska utgå på fordran, kan borgenären begära dröjsmålsränta med den högre räntesatsen.

2^1 § Dröjsmålsräntan får inte överstiga den dubbla lagstadgade dröjsmålsräntan per år (den högsta dröjsmålsräntan).

2^2 § Om den dröjsmålsränta som uttas överstiger den högsta dröjsmålsräntan ska bara den högsta dröjsmålsräntan utgå.

2^3 § Bestämmelserna om den högsta räntesatsen för dröjsmålsränta får varken begränsas eller uteslutas genom avtal, även om utländsk lag har valts. I sådana fall gäller lagbestämmelserna.

Artikel 385^1 k.c. – Otillåtna avtalsvillkor

”§ 1 Bestämmelser i ett konsumentavtal som inte har avtalats individuellt är inte bindande för konsumenten, om dennes rättigheter och skyldigheter enligt nämnda avtal är utformade på ett sätt som strider mot god sed och allvarligt åsidosätter konsumentens intressen (otillåtna avtalsvillkor). Detta gäller inte för bestämmelser som avser parternas huvudsakliga prestationer, särskilt med avseende på priset eller vederlaget, om de är tydligt formulerade.

2 § Om ett avtalsvillkor inte är bindande för konsumenten enligt 1 § förblir avtalet i övrigt bindande för parterna.

3 § En bestämmelse i ett avtal ska anses vara en bestämmelse som inte har avtalats individuellt, om konsumenten inte haft något verkligt inflytande på dess innehåll. Detta gäller i synnerhet för avtalsvillkor som är baserade på allmänna affärsvillkor som användaren har föreslagit för konsumenten.

4 § Bevisbördan för att ett villkor har avtalats individuellt ligger hos den som åberopar denna omständighet.

Artikel 385^2 [Gällande tidpunkt för bedömning av huruvida ett villkor är förenligt med god sed]

ARBETSDOKUMENT

Artikel 385[3] Förteckning över otillåtna villkor

3. Med otillåtna avtalsvillkor avses i tveksamma fall villkor som i synnerhet

…

2) utesluter eller avsevärt begränsar ansvaret gentemot konsumenten för uteblivet eller bristfälligt fullgörande av en skyldighet.

3) utesluter eller avsevärt begränsar kvittning av konsumentens fordringar mot den andra partens fordringar.

4) innehåller bestämmelser som konsumenten inte har kunnat informera sig om innan avtalet ingicks.

…

11) ger endast konsumentens avtalspart rätt att fastställa huruvida prestationen överensstämmer med avtalet.

12) utesluter skyldigheten att återbetala belopp som konsumenten har betalat för en prestation som till en del eller i dess helhet inte har fullgjorts, om konsumenten inte ingår avtalet eller avstår från att genomföra detta.

13) utesluter konsumentens rätt att begära återbetalning av ett belopp som denne har lagt ut innan den andra avtalsparten har utfört motprestationen, om parterna säger upp, häver eller frånträder avtalet.

14) fråntar endast konsumenten rätten att häva, frånträda eller säga upp avtalet.

…

16) ålägger endast konsumenten att betala ett visst belopp för den händelse denne inte ingår avtalet eller avstår från att genomföra detta.

…

19) ger endast konsumentens avtalspart rätt att ensidigt och utan tungt vägande skäl ändra tjänstens väsentliga egenskaper.

20) ger konsumentens avtalspart rätt att bestämma eller höja priset eller ersättningen efter det att avtalet har ingåtts, utan att konsumenten ges rätt att frånträda avtalet.

…

ARBETSDOKUMENT

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

BW ingick den 8 mars 2018 ett kreditavtal (konsumentkreditavtal) med DR, enligt vilket DR var skyldig att betala 9 225,00 PLN jämte avtalad kapitalränta med rörlig räntesats (10 procent om året när avtalet ingicks). Det ovannämnda beloppet bestod av det sammanlagda lånebeloppet på 4 500,00 PLN (penningmedel som överförts till kredittagaren) och de sammanlagda kreditkostnaderna på 4 725,00 PLN. I de senare kostnaderna ingick avtalad kapitalränta för hela löptiden (900 PLN), en avgift för beviljande av lånet (1 125,00 PLN) samt en avgift för administration av lånet (2 700,00 PLN). Den effektiva årsräntan angavs till 119,42 procent. Avtalet ingicks för en period på 2 år med 24 månadsamorteringar.

Maximibeloppet för andra kreditkostnader än ränta enligt detta avtal var 3 825,00 PLN, och i beloppet ingick avgifter för beviljande och administration av lånet. Dessa kostnader beräknades enligt den formel som anges i artikel 36a i konsumentkreditlagen och förhandlades inte fram individuellt mellan parterna. En standardmall låg till grund för själva avtalet. Återbetalningen av lånet garanterades genom en blankoväxel.

BW sade upp avtalet på grund av att de överenskomna amorteringarna inte gjordes.

BW väckte talan mot DR vid den hänskjutande domstolen och yrkade betalning av 7 311,90 PLN jämte lagstadgad dröjsmålsränta och begärde samtidigt att ett betalningsföreläggande skulle utfärdas på grundval av blankoväxeln. BW har på begäran av domstolen framlagt kreditavtalet, amorteringsplanen och överlåtelsen av växeln.

Enligt BW:s förklaringar i dess inlagor ingår i provisionen för beviljande av lånet (25 procent av det sammanlagda kreditbeloppet i den mening som avses i artikel 5.7 i konsumentkreditlagen) bland annat ersättning till kreditförmedlaren, kostnaderna för att få tillgång till systemen för finansiell kontroll av låntagaren och kostnaderna för ersättning till den personal som ombesörjde beviljandet av lånet. I provisionen för administration av lånet (30 procent av det årliga sammanlagda kreditbeloppet) ingick arbetskostnaderna för den personal som bokförde gjorda amorteringar, skötte informationslinjen och skrev brev till gäldenärerna, kostnaderna för kontorsdriften, kostnaderna för tillgång till systemet vid Biuro Informacji Gospodarczej (kontoret för ekonomisk information) och Biuro Informacji Kredytowej (kontoret för kreditinformation) och liknande kostnader. Vad beträffar kostnaderna för att ingå och genomföra avtalet med DR ville BW inte ange beloppet och påpekade samtidigt att den provision som beräknats överensstämde med artikel 36a i konsumentkreditlagen och den formel som anges där.

Motparten yrkade att talan skulle ogillas.

ARBETSDOKUMENT

Parternas huvudargument

BW anser att provisionen beräknats i enlighet med lagen och i synnerhet överensstämmer med artikel 36a i konsumentkreditlagen och att den därför inte kan anses som lagstridig, varför det i synnerhet inte skett någon överträdelse av artikel 385^1 1 § k.c., artikel 58 k.c. eller artikel 359 2^1 § k.c. I de avtalsvillkor som reglerade provisionens nivå avspeglades enligt BW bara lagbestämmelserna, och villkoren kunde därför inte anses som oskäliga. Bestämmelserna i civillagen om högsta ränta förbjöd inte parterna att komma överens om andra typer av avgifter. Kreditgivarens rätt till ersättning begränsas bara indirekt genom att en övre gräns för andra kreditkostnader än ränta införts. Den provision som kreditgivarna tar ut ska kompensera för den ökade risken för kreditförluster och för finansieringen av kapitalet. Betalningen av provisionen ska dessutom anses som låntagarens huvudsakliga prestation, vilket utesluter kontroll av huruvida avtalsvillkoret är oskäligt.

DR har gjort gällande att det ingångna avtalet strider mot artikel 385^1 1 § k.c., artikel 58 k.c och artikel 359 2^1 § k.c.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

Rättsinstitutet maximibelopp för andra kreditkostnader än ränta infördes genom artikel 5 led 6a och artikel 36a i konsumentkreditlagen i syfte att höja nivån av skydd för konsumenter som utnyttjar finansiella tjänster från tillhandahållare av konsumentkrediter för vilka det inte krävs tillstånd från Komisja Nadzoru Finansowego (Polens finansinspektion). Dessa tillhandahållare följer visserligen bestämmelserna om högsta räntesats, men de tar samtidigt ut hög provision och ytterligare avgifter som motsvarar andra kreditkostnader än ränta. Sådana tillvägagångssätt får således till följd att de sammanlagda kostnader som gäldenären har att bära i många fall överstiger lånebeloppet eller krediten. Ovannämnda bestämmelser trädde i kraft den 11 mars 2016 och är indispositiva. Formeln som används för att beräkna maximibeloppen för andra kreditkostnader än ränta fastställdes i artikel 36a i konsumentkreditlagen utifrån antagandet att maximibeloppet för andra kreditkostnader än ränta ska beräknas på ett sådant sätt att kreditgivarna kan bära kostnaderna för sin kommersiella verksamhet och att deras lönsamhet är säkerställd. De storheter som anges i procent och till vilka denna matematiska formel hör, det vill säga 25 procent respektive 30 procent, fastställdes på ett sådant sätt att de operativa kostnaderna för långivarens beviljande av lånet och risken för utebliven betalning från konsumenten skulle täckas. Den övre gränsen för andra kreditkostnader än ränta som beräknas enligt denna formel ligger på mellan 25 och 100 procent av det sammanlagda kreditbeloppet beroende på kreditens löptid.

Avsikten att sätta en övre gräns för de kostnader som en konsument måste bära i samband med ett kreditavtal är motiverad och överensstämmer med det skydd av konsumenterna som föreskrivs i unionsrätten. Det sätt på vilket detta genomförs,

ARBETSDOKUMENT

det vill säga att en formel införs för beräkning av maximibeloppen för andra kreditkostnader än ränta enligt vilken också kostnaderna för näringsidkarens ekonomiska verksamhet ska läggas till kostnaderna för att bevilja krediten eller lånet, ger emellertid anledning till tveksamhet. Till kostnaderna för att bevilja ett lån eller en kredit räknar den nationella lagstiftaren inte bara kostnaderna för att ingå och genomföra ett visst avtal, utan också kostnader för den ekonomiska verksamheten (till exempel kostnaderna för att upprätthålla kunddatabaser, ersättning till personalen, den kommersiella risken och andra kostnader som näringsidkaren har att stå för) som inte är kopplade till ett visst kreditavtal. När sådana bestämmelser införs får det till följd att konsumenten kan åläggas att betala kostnader som näringsidkaren själv ska bära på grund av sin ekonomiska verksamhet. Det kan inte vara tillåtet att ålägga konsumenten att stå för de allmänna kostnaderna för näringsidkarens ekonomiska verksamhet, om dessa kostnader inte kan läggas till krediten i den mening som avses i artikel 3 g i direktiv 2008/48/EG. Uppräkningen av exempel på kostnader i bestämmelsen, det vill säga ränta, provision, skatt och kostnader av alla slag samt försäkringspremier gör det rimligt att anta att konsumenten bara kan åläggas att stå för de kostnader som uppkommer i samband med att ett visst kreditavtal ingås och genomförs. Konsumenten får däremot inte åläggas någon ekonomisk börda som har samband med näringsidkarens ekonomiska verksamhet. Det är uppenbart att kreditgivaren måste se till att ha den utrustning och personal som krävs för att överhuvudtaget kunna bedriva sådan ekonomisk verksamhet. EU-domstolen intog uppenbarligen denna ståndpunkt i domen av den 16 januari 2014, Constructora Principado (C-226/12), eftersom den ansåg att näringsidkarens skyldighet att betala värdestegringsskatt på fastigheter inte fick övervältras på konsumenten, varvid det påpekades att sådana bestämmelser kan tyda på att det råder en ”betydande obalans” i den mening som avses i artikel 3.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal. Enligt artikel 5 led 6a och artikel 36a i konsumentkreditlagen är det däremot möjligt att ålägga konsumenten både maximibeloppen för andra kreditkostnader än ränta och räntebeloppet, varvid storleken på dessa kostnader är oberoende av varandra. Det får till följd att de sammanlagda kostnaderna för krediten blir högre än själva kreditbeloppet, vilket förevarande rättstvist kan tjäna som exempel på.

Att i den nationella rättsordningen införa bestämmelser som gör det möjligt att ålägga konsumenten kreditkostnader som är högre än det sammanlagda kreditbeloppet eller lika höga som det sammanlagda kreditbeloppet eller ligger nära detta belopp torde inte vara förenligt med målen med och de grundläggande antagandena i direktiv 93/13/EEG. Bestämmelser av detta slag skapar en betydande obalans mellan parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten. Målet med rådets direktiv 93/13/EEG är nämligen att ersätta den formella balansen mellan parternas rättigheter och skyldigheter med en verklig balans och återupprätta parternas jämbördiga ställning. Detta mål förverkligas genom artikel 6.1 i direktivet, som är en tvingande bestämmelse enligt vilken oskäliga villkor i avtal inte är bindande för konsumenten. Det råder knappast verklig – inte endast formell – balans mellan långivarens och konsumentens skyldigheter, om långivaren bara behöver ställa det avtalade

ARBETSDOKUMENT

beloppet till konsumentens förfogande, medan konsumenten är skyldig att betala tillbaka detta belopp jämte ränta och dessutom måste betala kreditkostnader som är lika höga som kreditbeloppet eller bara något lägre.

Den nationella domstolen anser att den formel i konsumentkreditlagen som används för att beräkna maximibeloppen för andra kreditkostnader än ränta inte innehåller några inslag som skulle göra det möjligt att på ett rationellt sätt koppla dessa kostnaders storlek och långivarens vinst till kreditbeloppet. Uppgifterna om kreditbelopp och löptid räcker inte för att fastställa dessa kostnader till ett belopp som skulle säkerställa en balans mellan parterna och likvärdighet mellan de ömsesidiga prestationerna, eftersom procentsatser är väsentliga i formeln. När formeln används uppgår andra kreditkostnader än ränta redan vid en dags löptid till upp till 25 procent av det sammanlagda kreditbeloppet, medan med de vid tre års löptid ligger på 100 procent av det sammanlagda kreditbeloppet. Det råder en betydande obalans i den mening som avses i artikel 3 i direktiv 93/13/EEG dels på grund av att konsumenten påförs kostnader som denne i princip inte måste stå för, närmare bestämt de allmänna kostnaderna för näringsidkarens ekonomiska verksamhet, dels på grund av att det inte råder något adekvat förhållande mellan de faktiska tjänster som långivaren tillhandahåller konsumenten enbart i konsumentens intresse och de kostnader som påförs låntagaren. Det ska i detta sammanhang beaktas att det väl knappast kan betraktas som en verklig tjänst för konsumenten att långivaren upprätthåller kundcentrum, sysselsätter personal och ordnar med en inrättning för detta och tillgång till databaser. Det rör sig i detta avseende om åtgärder som inte utgör tjänster som faktiskt tillhandahålls enbart i konsumentens intresse i dennes egenskap av part i ett visst avtal.

Domstolens begäran om att de faktiska kostnader i samband med kreditavtalet för vilka dessa avgifter tas ut ska redovisas och beloppen motiveras uppfylls i regel genom att den matematiska formeln för beräkning av maximibeloppen för ränteoberoende kreditkostnader anges med en hänvisning till motiveringen till lagförslaget. De kostnader som har samband med ingåendet och genomförandet av ett sådant avtal är i regel obetydliga. De begränsas vanligtvis till en symbolisk bedömning av den potentiella kundens kreditvärdighet och till att utarbeta avtalet, till att ställa ut blankoväxeln och överlåtelsen av växeln. I de allra flesta fall ges dessa krediter och lån till alltför skuldsatta personer. Andra typer av säkerhet än blankoväxel tillämpas inte i dessa fall.

Det framgår av det sätt som bestämmelserna om andra kreditkostnader än ränta fungerar i praktiken att bestämmelsen inte har bidragit till att höja nivån av skydd för konsumenterna och att fördelarna med detta system har visat sig vara illusoriska. Den nationella domstolen anser att bestämmelsen får till följd att konsumenten inte endast påförs de kostnader som har samband med kreditavtalet, utan också kostnaderna för långivarnas eller kreditgivarnas ekonomiska verksamhet. Av de avtal som har framlagts i domstolsförfaranden framgår det entydigt att den formel som anges i artikel 36a i konsumentkreditlagen tillämpas generellt och utgör det enda kriteriet för att fastställa andra kreditkostnader än ränta. I praktiken fastställs kreditkostnaderna schablonmässigt med hjälp av denna

ARBETSDOKUMENT

formel, vilket leder till att konsumenten åläggs en alltför tung ekonomisk börda samtidigt som långivaren får otillbörliga fördelar.

Bestämmelsen innebär också en radikal begränsning av möjligheterna att undersöka avtalsvillkor där sådana förpliktelser föreskrivs och där beloppen fastställs enligt denna formel, för att utröna huruvida villkoren är oskäliga eller ogiltiga på grund av att de är oförenliga med lagbestämmelserna, huruvida de används för att kringgå lagen eller huruvida de strider mot principerna om social samexistens. I de polska domstolarnas rättspraxis finns det nämligen en stark tendens som har uppkommit efter det att bestämmelserna om maximibelopp för andra kreditkostnader än ränta trädde i kraft. Enligt denna rättspraxis får villkoren i ett avtal som avser andra kreditkostnader än ränta inte prövas vad gäller frågan huruvida de är oskäliga eller ogiltiga, om kostnaderna inte överstiger den lagstadgade övre gränsen. Detta beror på det korrekta antagandet att avtalsvillkor som är lagenliga och respekterar de lagstadgade begränsningarna inte kan anses som ogiltiga eller oskäliga.

Denna uppfattning stöds av artikel 1.2 i direktiv 93/13/EEG och av trettonde skälet i detta direktiv. Det måste förutsättas att avtalsvillkoren och kostnaderna för konsumenterna enligt avtalen i fråga, bland annat också enligt det avtal som är aktuellt i förevarande mål, följer de nationella bestämmelserna, eftersom de belopp som ska betalas beräknas enligt den formel som anges i artikel 36a i konsumentkreditlagen och inte överstiger den övre gräns som fastställts genom formeln. Mot bakgrund av skälen i direktivet kan dessa avtalsvillkor därför i princip inte kontrolleras. Eftersom det har slagits fast att andra kreditkostnader än ränta är lagliga är det enligt det rådande rättsläget faktiskt inte möjligt att kontrollera huruvida de villkor som avser dessa prestationer är skäliga. Frågan huruvida parternas prestationer är likvärdiga beaktas dock inte; det undersöks inte huruvida långivaren som kompensation för den föreskrivna avgiften tillhandahåller en faktisk tjänst enbart i konsumentens intresse och huruvida det råder faktisk, inte bara formell, balans mellan parternas avtalade rättigheter och skyldigheter. Denna situation förefaller inte vara förenlig med de överväganden som ligger till grund för direktivet och principen att den nationella domstolen ska bedöma ex officio huruvida det aktuella avtalsvillkoret som omfattas av direktivets tillämpningsområde är oskäligt och härvid återställa balansen mellan konsumenten och näringsidkaren.[1]

Den nationella domstolen anser att denna begäran om förhandsavgörande är nödvändig för att undanröja de tvivel som har uttryckts ovan, så att ett avgörande kan meddelas i förevarande mål. Svaret på frågan kommer att ha direkt inverkan när det avgörs vilken ekonomisk börda som en konsument får åläggas med anledning av kostnaderna på grund av krediten. Ett svar är nödvändigt, eftersom EU-domstolen inte tidigare har uttalat sig direkt om dessa frågor och nationell rättspraxis skiljer sig åt i väsentlig utsträckning, vilket påverkar förverkligandet av

[1] EU-domstolens dom i målet Banif Plus Bank, C-472/11, och där angiven rättspraxis.

ARBETSDOKUMENT

målen med direktivet negativt och allvarligt undergräver unionslagstiftningens effektivitet.

ARBETSDOKUMENT